

همکاری روسیه و ناتو در جریان مبارزه با مواد مخدر افغانستان: دلایل، شواهد و چشم‌اندازها

مجتبی تویسرکانی^۱

مساله هروئین تولید شده در افغانستان به مسکو این اجازه را داده است تا وارد مناقشه‌ای جهانی در خصوص افغانستان شود. از هنگام سقوط رژیم طالبان در سال ۲۰۰۱، تولید هروئین در افغانستان به میزان قابل توجهی افزایش یافته است. نزدیکی جغرافیایی روسیه به افغانستان سبب شده که روس‌ها به صورت یکی از مصرف‌کنندگان اصلی هروئین افغانستان درآیند. ناتو نیز در افغانستان دارای اهداف و منافع است؛ نگرانی مشترک ناتو و روسیه در افغانستان در بهترین حالت به افزایش تولید مواد مخدر و همچنین تداوم فعالیت گروه‌های تروریستی در این کشور و مناطق همجوار از جمله آسیای مرکزی مربوط می‌شود. روسیه به لحاظ نظامی در ماموریت نیروهای حافظ صلح سازمان ملل (ناتو) در افغانستان شرکت ندارد و از طرفی واکنش ناتو به مساله مواد مخدر در افغانستان را کاملاً ناکافی می‌داند. با این وجود، تاثیر مشترکی که از ناحیه مواد مخدر و ناامنی به وجود آمده است، باعث گردیده تا تعاملی که در سال‌های گذشته حتی غیر قابل تصور بود، میان ناتو و روسیه به وجود بیاید به طوری که مقابله با مواد مخدر در افغانستان از منافع مشترک و هماهنگ ناتو و روسیه محسوب می‌شود. در صورتی که ناتو و روسیه نتوانند در این خصوص راهی برای همکاری بیابند، نه تنها مساله مواد مخدر در افغانستان کاملاً از کنترل خارج می‌شود، بلکه همکاری ناتو با روسیه در سایر زمینه‌ها را نیز تحت تاثیر نتایج منفی خود قرار خواهد داد.

واژگان کلیدی: افغانستان، مواد مخدر، سازمان ملل، روسیه، ناتو.

^۱. دانشجوی دکتری روابط بین‌الملل دانشگاه تهران

مقدمه

هرچند پدیده کشت خشخاش و اعتیاد به مواد مخدر طی بیش از دو دهه گذشته نیز در افغانستان وجود داشته، اما پس از سقوط طالبان و تحولات سیاسی جدید در این کشور، روز به روز شاهد افزایش زمین‌های زیر کشت خشخاش و به تبع آن افزایش اعتیاد به تریاک و مشتقات آن در سطح منطقه و جهان هستیم. به طوری که امروزه به‌رغم تدابیر امنیتی بسیاری از کشورها در جهت حفظ رفاه و آرامش مردم، سونامی مواد مخدر بدون جنگ و خونریزی مرزها را درنور دیده و دولت‌ها را با یک چالش جدی برای برخورد با این پدیده شوم مواجه ساخته است. در این میان، فدراسیون روسیه و نیز جمهوری‌های آسیای مرکزی به دلیل مجاورت با افغانستان بیش از سایر کشورها در معرض خطرات و چالش‌های ناشی از کشت و تولید مواد مخدر در این کشور قرار دارند. این در حالی است که تنها نتیجه مهم حضور نیروهای ناتو در افغانستان، تولید مواد مخدر در این کشور و هدیه کردن آن به کشورهای هم‌جوار و از آنجا به سایر نقاط جهان بوده است. با این وجود به نظر می‌رسد موضع مسکو مبنی بر ضرورت نابودی کشتزارهای خشخاش در افغانستان به تدریج با درک مقامات آمریکایی روبرو می‌شود که نتیجه آن همکاری روسیه با ناتو در زمینه مبارزه با مواد مخدر افغانستان بوده و عملیات مشترک ننگرهار¹، مهمترین نشانه این همکاری محسوب می‌شود.

مقاله حاضر ضمن بررسی روند کاشت خشخاش در افغانستان و پیامدهای منفی آن بر سایر کشورها و به ویژه روسیه در پی یافتن مهمترین دلایل همکاری روسیه و ناتو در جریان مبارزه با مواد مخدر افغانستان بوده و سعی دارد تا با تحلیل دلایل موجود، چشم‌انداز این همکاری را پیش‌بینی نماید. ارزیابی اولیه نویسنده این است که با توجه به عدم موفقیت ناتو در ماموریت افغانستان و نیاز نیروهای ائتلاف به همراهی و کمک کشورهای مؤثر و مهمی همچون روسیه، ایالات متحده ناگزیر به رفع پاره‌ای از نگرانی‌های مسکو در قبال کشت خشخاش در افغانستان و اجازه مشارکت به نیروهای روسی در عرصه مبارزه با مواد مخدر افغانستان بوده و مسکو نیز از این فرصت بیشترین بهره را برده و سعی در گسترش حوزه نفوذ خود در افغانستان و آسیای مرکزی می‌باشد. چشم‌انداز این همکاری بنا به دلایل ذکر شده، چندان روشن به نظر نمی‌رسد؛ چرا که اولاً روسیه حاضر به همراهی با ناتو

¹ . Nangrahar

جهت تحقق اهداف این پیمان در افغانستان نخواهد شد و ثانیاً آمریکا نیز اجازه نخواهد داد تا مسکو نفوذی بیش از این در افغانستان پیدا کند. بنابراین همکاری روسیه و ناتو در جریان مبارزه با مواد مخدر افغانستان ماهیتی مقطعی دارد و تغییرات اساسی را در روابط دو طرف به وجود نخواهد آورد.

نخستین عملیات مشترک ناتو و روسیه در افغانستان

حضور مجدد نیروهای روسیه در افغانستان بعد از دو دهه و مشارکت با اعضای ناتو در عملیات مقابله با مواد مخدر به یکی از خبرسازترین رویدادهای پایان سال ۲۰۱۰ تبدیل شد به طوری که حامد کرزای رئیس جمهور افغانستان با انتقاد شدید و محکوم کردن عملیات مشترک کماندوهای روسیه و آمریکا در افغانستان، آن را نقض حاکمیت ملی کشور خود دانست. (Telegraph, 31 Oct 2010) ماجرا از این قرار بود که کماندوهای نیروهای ویژه ارتش روسیه، نیمه شب ۲۹ اکتبر ۲۰۱۰ برای اولین بار در تاریخ طی عملیاتی مشترک با سربازان ارتش آمریکا در جنوب افغانستان، موفق شدند سه آزمایشگاه تولید هروئین و یک آزمایشگاه تولید مرفین را به همراه یک تن مواد مخدر که تحت کنترل طالبان بود را در روستای زیراساری واقع در آچین^۱ ولایت شرقی ایالت ننگرهار و در نزدیکی مرزهای پاکستان ضبط و پاکسازی نمایند. مقامات روسی حضور کماندوهای روسیه در افغانستان را صرفاً جهت کمک به مهار قاچاقچیان مواد مخدر در افغانستان دانسته و احتمال حضور همه جانبه ارتش روسیه در افغانستان را دور از ذهن دانسته‌اند. (Tolonews, 30 Oct 2010) البته دومینیک میدلی^۲، سخنگوی غیرنظامی ناتو در این خصوص گفته است که در عملیات ننگرهار نیروهای نظامی روسی حضور نداشته و تنها دو کارشناس مبارزه با مواد مخدر روسیه شرکت داشتند. به گفته وی، ناتو و دولت افغانستان نیز نمی‌خواهند که نیروهای نظامی روسی در عملیات‌ها شرکت داشته باشند و دولت روسیه هم تمایلی به ایفای چنین نقشی ندارد. (People Daily Online, 1 Nov 2010)

این عملیات که اولین عملیات مشترک نظامی روسیه و آمریکا در افغانستان به شمار می‌رود، بیش از پیش ضعف و ناتوانی نیروهای ناتو در کنترل اوضاع افغانستان را نشان

^۱. Achin

^۲. Dominic Medley

می‌دهد و آمریکا که به تحلیل کارشناسان نظامی برای جلوگیری از نفوذ روسیه و چین تحت عنوان سازمان همکاری شانگهای به خاورمیانه به افغانستان یورش برده بود، حال خود داوطلبانه پای نیروهای روسی را به افغانستان باز کرده است. شاید یکی از عمده‌ترین دلایلی که باعث شده آمریکا در مساله افغانستان به رقیب اصلی خود یعنی روسیه روی بی‌اندازد، تجربه بالای نیروهای روسی در درگیری‌های چریکی به خصوص تجربه حضور نیروهای شوروی در افغانستان است.

در این میان، آنچه در همکاری روسیه و ناتو در مبارزه با مواد مخدر در افغانستان بیش از اصل موضوع جلب توجه می‌کند، همکاری دو کشوری می‌باشد که قبلاً برای یکدیگر تهدید محسوب می‌شدند و جالب اینکه همچنان نیز بر طبق اسناد طرفین، هر یک تهدیدی برای دیگری محسوب می‌گردد؛ چنانچه کرملین در سند چشم‌انداز سیاست‌های امنیت ملی روسیه تا سال ۲۰۲۰ از آمریکا و ائتلاف نظامی ناتو به عنوان مهمترین تهدید علیه امنیت جهان و روسیه نام برده است. اما با این وجود به نظر می‌رسد آنچه در عمل، ناتو و روسیه را به میز مذاکره کشانده و حتی در مقاطعی منجر به همکاری دوشادوش ناتو و روسیه می‌شود، برخی نگرانی‌های مشترک و البته برخی اهداف محافظه‌کارانه می‌باشد.

نگرانی مشترک ناتو و روسیه در افغانستان به افزایش تولید مواد مخدر و همچنین تداوم فعالیت گروه‌های تروریستی در این کشور و مناطق همجوار از جمله آسیای مرکزی مربوط می‌شود. از طرفی ناتو تلفات انسانی و مالی زیادی را در جنگ پرداخته و از طرف دیگر به دلیل عدم توفیق در مبارزه با مواد مخدر و ترویسیم، مورد انتقاد افکار عمومی جهانی قرار دارد. از سوی دیگر، روسیه نیز از افزایش دامنه فعالیت تروریست‌ها در نزدیکی مرزهای خود نگران است و همچنین از افزایش مرگ و میر ناشی از صدور و مصرف مواد مخدر در این کشور رنج می‌برد. به همین دلیل به‌رغم عدم تمایل قلبی مسکو به گسترش ناتو به شرق و تداوم حضور آمریکا و ناتو در افغانستان، روسیه چندی است که از عملیات تدارکاتی ناتو مانند آموزش نیروهای امنیتی و تخصصی افغان در مسکو حمایت می‌کند و اکنون ناتو از روسیه درخواست کرده است که امکانات بیشتر مانند بالگرد، آموزش و لوازم یدکی نیز در اختیار عملیات نظامی در داخل افغانستان قرار دهد. (عابدی، ۱۳۸۹: ۱)

روند کشت خشخاش در افغانستان؛ بررسی گزارش سازمان ملل

گسترش کشت و تولید مواد مخدر در کشورهای نظیر افغانستان و انتقال این مواد به انحاء مختلف به اقصی نقاط جهان سبب شد تا کنفرانسی بین‌المللی تحت عنوان مبارزه با اعتیاد و قاچاق مواد مخدر به کوشش سازمان ملل از تاریخ ۱۷ تا ۲۶ ژوئن ۱۹۸۷ در شهر وین پایتخت اتریش به منظور ابراز عزم سیاسی ملت‌ها و دولت‌ها در امر مبارزه با پدیده شوم مواد مخدر تشکیل شود. در این کنفرانس سندی در چهار فصل تنظیم شد که بیش از ۳۵ مورد اقدام عملی را همچون ارزیابی میزان مصرف، پیشگیری از طریق آموزش، نقش رسانه‌ها در بازگشت معتادان به دامن اجتماع و معالجه آنان، ریشه‌کنی مزارع غیر مجاز خشخاش، نابودی شبکه‌های عمده قاچاق مواد مخدر، همکاری‌های حقوقی کشورها و بسیاری موارد دیگر را شامل می‌شد. این سند در ۲۶ ژوئن همان سال به اتفاق آراء مورد تایید و تصویب کشورهای شرکت کننده قرار گرفت و سال روز تصویب این سند به نام "روز جهانی مبارزه با مواد مخدر" اعلام شد. (United Nations Convention, 1988: 2) از آن پس، همه ساله دفتر مبارزه با مواد مخدر و جرایم سازمان ملل متحد^۱ که در وین مستقر است، طی گزارش‌های سالانه به ارزیابی پیشرفت دولت‌ها در امر مبارزه با مواد مخدر و وضعیت کشورها به ویژه کشورهای بزرگ تولید کننده و مصرف کننده این مواد می‌پردازد.

این دفتر در گزارش سال ۲۰۱۰ خود اعلام کرد که در این سال تغییری در سطح زیر کشت بوته خشخاش در افغانستان رخ نداده و مساحت کشتزارهای این گیاه همانند سال ۲۰۰۹ در ۱۲۳ هزار هکتار ثابت مانده است. البته بیشترین سطح زیر کشت خشخاش مربوط به سال ۲۰۰۷ است که به ۱۹۳ هزار هکتار رسیده بود. در این گزارش آمده است که ۹۸ درصد مجموع خشخاش در ۹ ولایت نا امن این کشور در جنوب و غرب کشت می‌شود. در واقع ناامنی و کشت و تولید مواد مخدر، لازم و ملزوم یکدیگر شناخته شده‌اند و این وابستگی از سال ۲۰۰۷ در افغانستان بیشتر شده است. بنابر اعلام این نهاد، گروه‌های مسلح مخالف دولت با تشویق روستاییان به کشت خشخاش از آن به عنوان منبع مالی خود استفاده می‌کنند. در این گزارش، میزان تولید تریاک در سال جاری میلادی، ۳۶۰۰ تن تخمین زده شد که ۴۸ درصد نسبت به سال ۲۰۰۹ کاهش دارد. علت کاهش تولید، شیوع آفت طبیعی عنوان شده که در فصل بهار هنگام گل دادن بوته خشخاش در ولایات قندهار و هلمند در

^۱ . United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC)

جنوب کشور شیوع یافت. اما با این که کشت تریاک در سال جاری کاهش یافته، درآمد ناشی از قاچاق مواد مخدر در سال ۲۰۱۰ در افغانستان ۶۰۴ میلیون دلار برآورد شده که نسبت به سال ۲۰۰۹ میلادی که ۴۳۸ میلیون دلار بوده، افزایش چشم گیری نشان می دهد. (Afghanistan Opium Survey, 2010: 2)

بنابر اعلام دفتر مذکور با کاهش میزان تولید محصول خشخاش به علت شیوع آفت طبیعی و تغییرات جوی، قیمت هر کیلوگرم تریاک خام که سال قبل ۶۴ دلار بود با ۱۶۴ درصد افزایش به ۱۶۹ دلار رسیده و در حال حاضر قیمت تریاک، بیشتر در ولایت های قندهار و ننگرهار در حال افزایش است. نکته قابل توجه این که هم اکنون ۹۶ درصد خشخاش افغانستان در ۹ ولایت ناآرام جنوبی و غربی کشت شده و در ۲۵ ولایت دیگر، تنها چهار درصد تریاک تولید می شود. آمارها نشان می دهد که هلمند با بیش از ۳۰ هزار هکتار، قندهار با ۲۶ هزار هکتار، فراه ۱۴/۵ هزار هکتار، ارزگان ۷ هزار هکتار و بادغیس با ۳ هزار هکتار زمین زیر کشت مواد مخدر به ترتیب در فهرست مناطق عمده تولیدکننده مواد مخدر افغانستان قرار دارند. (Ibid, 11&22)

هرچند وزارت مبارزه علیه مواد مخدر در اوایل سال جاری اعلام کرد که ۲۵ ولایت را از کشت خشخاش پاکسازی خواهد کرد، اما بر اساس گزارش سازمان ملل تنها ۲۰ ولایت عاری از کشت این گیاه است. هرچند بیشتر ولایات عاری از کشت خشخاش در شمال و شمال شرقی افغانستان قرار دارند، اما ولایت کوهستانی بدخشان در شمال شرق با یک هزار و یکصد هکتار زمین زیر کشت خشخاش هنوز هم یکی از مناطق تولیدکننده مواد مخدر است که علاوه بر کشت این گیاه، تعدادی از کارگاه های تولید هروئین و مرفین در نقاط دور افتاده ولایت و در گذرگاه های سخت قرار دارد. از سوی دیگر، بدخشان به علت هم مرز بودن با تاجیکستان و ایالت سین کیانگ چین به عنوان راه مهم قاچاق مواد مخدر به این دو کشور همسایه افغانستان به شمار می روند. بر پایه گزارش سالیانه دفتر مبارزه با مواد مخدر و جرایم سازمان ملل، تاکنون طرح نابودی مزارع خشخاش فقط در ۲۳۱۶ هکتار زمین اجرا شده است. (Ibid, 17-18)

در این گزارش، سازمان ملل دلیل تمایل دهقانان به کشت خشخاش را نیز مورد بررسی قرار داده و اعلام کرده است که عمده ترین دلیل، فقر اقتصادی و ناکافی بودن سایر فرآورده های زراعتی است که زارعین قادر نیستند با آن به زندگی عادی خود ادامه دهند.

بنابر اعلام دفتر مبارزه با مواد مخدر و جرایم سازمان ملل در افغانستان در حال حاضر ۴۷ درصد کشاورزان در ولایات جنوبی، غربی، جنوب غربی و بدخشان در شمال شرق خشخاش کشت می‌کنند. همچنین در گزارش تاکید شده که با کشت خشخاش، هرچند وضعیت اقتصادی زارعین در مقایسه با گذشته بهبود نسبی یافته است، اما آنان هنوز هم در وضعیت بد مالی قرار دارند. در گزارش سالانه سازمان ملل همچنین آمده است که تعداد معتادان به مواد مخدر از جمله حشیش، تریاک و هروئین در افغانستان به ویژه در مناطق روستایی رو به افزایش است که این مساله مایه نگرانی جدی مردم، دولت و جامعه جهانی است. شمار معتادان مواد مخدر در افغانستان که در سال ۲۰۰۶، دویست هزار نفر بود، در حال حاضر به بیش از یک میلیون نفر افزایش یافته است. بررسی‌های اخیر نشان می‌دهد که هر فرد معتاد روزانه به طور میانگین یک دلار برای خرید مواد مخدر هزینه می‌کند که به این ترتیب هر روز یک میلیون دلار و سالانه، ۳۶۵ میلیون دلار صرف خرید مواد مخدر می‌شود و همین مبلغ هم برای درمان معتادان نیاز است. (Ibid, 22-26) فقر و بیکاری از عوامل عمده اعتیاد به مواد مخدر در کشور به شمار می‌رود و اغلب جوانان بیکار برای رهایی از نگرانی‌های ناشی از بیکاری و سرگرمی زودگذر، به این مواد پناه می‌برند. افزون بر این، تعداد زیادی از ماموران پلیس آلوده به مواد مخدر هستند.

جدول ۱. وضعیت مواد مخدر افغانستان در سال ۲۰۱۰

تغییر نسبت به ۲۰۰۹	۲۰۰۹	واحد	
۰	۱۲۳.۰۰۰	هکتار	زمین‌های زیر کشت تریاک (پس از انهدام)
--	۱/۶	درصد	درصد زمین‌های زیر کشت تریاک نسبت به کل زمین‌های کشاورزی
۰	۲۰	ایالت	تعداد ایالت‌های عاری از کاشت خشخاش
۰	۱۴	ایالت	تعداد ایالت‌های متاثر از کشت تریاک
-۵۷٪	۵.۳۵۱	هکتار	زمین‌های تخریب شده
-۴۸٪	۵۶/۱	کیلوگرم	میزان برداشت تریاک از هر هکتار
-۴۸٪	۶.۹۰۰	تن	تولید بالقوه تریاک
+۱٪	۲۴۵.۲۰۰	خانوار	تعداد خانواده‌های مشغول به کاشت تریاک
۰	۶	درصد	تعداد افراد مشغول با کشت تریاک نسبت به کل جمعیت
+۱۶۴٪	۶۴	دلار	قیمت هر کیلوگرم تریاک در فصل برداشت
--	۱۰/۷	میلیارد دلار	تولید ناخالص داخلی افغانستان
+۳۸٪	۴۳۸	میلیون دلار	ارزش کل زمین‌های زیر کشت تریاک
--	۴	درصد	ارزش کل زمین‌های زیر کشت تریاک نسبت به تولید ناخالص داخلی
+۳۶٪	۳.۶۰۰	دلار	درآمد ناخالص تریاک در هر هکتار
-۳۶٪	۱.۲۰۰	دلار	شاخص درآمد ناخالص گندم در هر هکتار

Afghanistan Opium Survey, 2010: 1

پیامدهای منفی مواد مخدر برای کشورهای منطقه و جهان

۱۵ میلیون نفر در جهان به تریاک معتاد هستند که سالانه ۱۰۰ هزار نفر به واسطه همین اعتیاد می‌میرند. مقادیر کلان هروئین وارد شده از افغانستان، جان حدود ۱۰/۰۰۰ نفر از شهروندان کشورهای عضو ناتو را می‌گیرد که این تعداد ۵ برابر بیش از تمام نیروهای نظامی است که از آغاز مداخله در افغانستان کشته شده‌اند. در روسیه سالانه به طور میانگین ۳۰ تا ۴۰ هزار نفر در اثر مصرف مواد مخدر و مشتقات تریاک جان می‌دهند که این میزان، بیش از تعداد کل سربازانی است که شوروی در طول جنگ با افغانستان بین سال‌های ۱۹۷۹ تا ۱۹۸۹ از دست داد. (حدود ۱۴۰۰۰ نفر) (Nopens, 2010: 2)

در افغانستان نیز هشت درصد مردم (۱۵ تا ۶۴ ساله) به داروهای مخدر اعتیاد دارند. سازمان ملل متحد و دولت افغانستان در بررسی که سال ۲۰۰۹ انجام دادند، شمار افراد معتاد به مواد مخدر در این کشور را نهمصد هزار نفر اعلام کردند که این آمار با گذشت چند ماه از یک میلیون نفر هم گذشت. طی سال‌های اخیر، مصرف تریاک در افغانستان ۵۳ درصد و مصرف هروئین ۱۴۰ درصد رشد نشان می‌دهد. (Drug Use in Afghanistan, 2009: 5) این کشور همچنین نه تنها بیش از ۹۲ درصد تریاک جهان را تولید می‌کند، بلکه در سال ۲۰۰۹ از مراکش به عنوان تولیدکننده اصلی حشیش نیز پیشی گرفت. (Afghanistan Cannabis Survey, 2009: 5) تریاک تولید افغانستان بازار جهانی را فرا گرفته است. اروپا، صرف‌نظر از ترکیه و روسیه، بزرگ‌ترین مصرف‌کننده این مواد است (۷۱۱ تن). روسیه با جمعیتی معادل یک‌سوم اروپا، ۵۴۹ تن مصرف دارد. حدود یک میلیون نفر از جمعیت ایران نیز از مواد مخدر تولید شده در کشور همسایه استفاده می‌کنند. مصرف پاکستان ۲۱۴ تن است. جمهوری‌های آسیای مرکزی نیز که مسیر انتقال مواد مخدر می‌باشند از بزرگترین مصرف‌کنندگان این مواد هستند. از بازار جهانی هروئین، ۶۵ میلیارد دلار درآمد حاصل می‌شود که بیش از ۹۰ درصد عواید آن برای مافیای بین‌المللی مواد مخدر است و درصد کمی به زارعین و قاچاقچیان افغان می‌رسد به طوری که کشاورزان افغانی تنها حدود یک میلیارد دلار از این سود را دریافت می‌کنند. از همین رو است که حامد کرزای، رئیس‌جمهور این کشور می‌گوید: تنها ۳ درصد درآمد حاصل از مواد مخدر عاید افغانستان می‌شود در صورتی‌که ۱۰۰ درصد سرزنش‌ها به این کشور باز می‌گردد. (Afghan Opium Trade, 2009: 2) روسیه، اروپا، آمریکا و کانادا ۵۹ درصد بازار مواد مخدر جهان را به خود اختصاص می‌دهند.

افغانستان هر ساله حدود ۳۵۰۰ تن مواد مخدر صادر می‌کند. ۱۲۰۰ تن دیگر نیز در انبارها در انتظار بالا رفتن نرخ بازار ذخیره شده است. تنها میزانی جزئی از این مواد در حین انتقال و پیش از رسیدن به دست مصرف‌کننده، رهگیری و توقیف می‌شوند. (Ibid,7)

جالب این است که تنها کمتر از ۲ درصد از هروئین و تریاک تولید شده در افغانستان، قبل از خارج شدن از این کشور از سوی نیروهای انتظامی ضبط می‌شود؛ در حالی که بیش از ۲۰ درصد کوکائین عرضه شده به جهان، توسط تولیدکننده عمده آن یعنی کشور کلمبیا توقیف می‌شود. (Colombia Coca Cultivation Survey, 2009: 6; Larouchepac, 23 Oct 2010)

تجارت غیر قانونی و قاچاق مواد مخدر، نمی‌تواند از مسایل سیاسی و امنیتی به دور باشد و مساله قاچاق مواد مخدر همواره با سیاست آمیخته بوده است. به‌گونه‌ای که بخشی از سیاست‌های جهانی، تحت‌الشعاع اهداف و امیال گروه‌های مافیایی قرار گرفته و بسیاری از سیاستمداران بین‌المللی را در دام خویش گرفتار نموده است. از دیدگاه اجتماعی، مواد مخدر بخشی از نیروهای فعال و پرتوان جامعه را مشغول خود نموده است و به جای آنکه از توان خویش در سازندگی و فعال کردن چرخ اقتصادی کشور خود بهره گیرند، وقت گران‌بهای خویش را صرف تهیه و استعمال این مواد می‌نمایند. در عرصه اقتصادی نیز همه ساله مبالغ سرسام‌آوری از حقوق ملت‌ها صرف مواد مخدر می‌گردد و همچنین جنبه‌های اقتصادی این تجارت مرگبار عامل پیوند قاچاق مواد مخدر با سیاست و سیاستمداران و دولتمردان در بسیاری از کشورها به شمار می‌آید.

نقش ناتو در مبارزه با مواد مخدر افغانستان

اگرچه که تاکنون ۹ قطعنامه شورای امنیت به ایساف^۱ (نیروی کمکی امنیت بین‌المللی) اختصاص داشته است، اما ایساف نیروی سازمان ملل نیست، بلکه نیرویی ائتلاف متشکل از آمریکا و متحدان آن (به ویژه ناتو) تحت اقتدار شورای امنیت محسوب می‌شود. ناتو در این چارچوب ملزم به حمایت از برنامه مبارزه با مواد مخدر دولت افغانستان می‌باشد. اما مداخله نظامی مستقیم علیه تولیدکنندگان مواد مخدر، برعهده ناتو نیست. دفتر مبارزه با مواد مخدر و جرایم سازمان ملل متحد نیز موافق حضور مستقیم ناتو در برنامه‌های مبارزه با مواد مخدر در افغانستان نیست. با این وجود، ناتو بارها نیروهای محلی افغانستان را که

^۱ . International Security Assistance Force (ISAF)

برنامه‌های مبارزه با مواد مخدر را پوشش می‌دهند، مورد حمایت قرار داده است. ناتو همچنین مدعی است که طرح استراتژیک خود در خصوص مبارزه با مواد مخدر را با دولت افغانستان هم‌سو ساخته و حضور ۱۲۵۰۰۰ سرباز ناتو به همراه ۱۳۴۰۰۰ سرباز افغان شرایط مناسبی را به منظور موفقیت فعالیت‌های مبارزه با مواد مخدر در افغانستان رقم خواهد زد. در سال ۲۰۰۹ نیروهای افغان ۸۱ عملیات مهم علیه قاچاقچیان مواد مخدر صورت دادند که ۳۵ مورد آن تحت پشتیبانی نیروهای ناتو بود. طی این عملیات‌ها، ۹۶ تن تریاک، ۹ تن مرفین و ۱/۲ تن هروئین و تقریباً ۳۵۰۰۰ لیتر مواد شیمیایی مورد استفاده در تولید داروهای مخدر به ارزش تقریبی ۵۰ میلیون دلار کشف و ضبط شد. طی سه ماه نخست سال ۲۰۱۰ نیز ناتو ۵۶ عملیات مشابه را پشتیبانی نمود. (Nopens, 2010: 4)

در سال ۲۰۰۵ نیز شورای ناتو- روسیه پروژه‌ای در خصوص آموزش مقابله با مواد مخدر به پرسنل افغان و آسیای مرکزی به جریان انداخت. این شورا با دفتر مبارزه با مواد مخدر و جرایم سازمان ملل متحد همکاری نزدیک دارد. هدف از این پروژه ارتقاء همکاری منطقه‌ای با کمک کارشناسان و متخصصین کشورهای عضو ناتو و روسیه و افسران سطح متوسط از افغانستان، قزاقستان، قرقیزستان؛ تاجیکستان، ترکمنستان و ازبکستان می‌باشد. (NATO Website, 19 June 2010) متوقف نشدن این پروژه حتی به دنبال جنگ ۲۰۰۸ در گرجستان، حاکی از اهمیت پروژه برای کشورهای حاضر در آن و به ویژه روسیه است.

با این وجود، مسکو واکنش ناتو به مساله مواد مخدر در افغانستان را کاملاً ناکافی می‌داند. (Reuters, 22 March 2010) برخی از ناظران روسی این مساله را اینگونه تعبیر می‌کنند که جنگ علیه تروریسم و مواد از اولویت‌های اصلی آمریکا و ناتو در افغانستان نیست. به ویژه اینکه امتناع نیروهای ناتو از مشارکت مستقیم در ریشه‌کنی خشخاش در سطح مزارع، مزید بر علت شده است. در همین زمینه ویکتور ایوانف^۱، رئیس اداره کنترل مواد مخدر فدراسیون روسیه^۲، بر این عقیده است که نیروهای ناتو به علت واهمه از دادن قربانی، رغبتی به مداخله در کار ریشه‌کنی خشخاش ندارند. (Ivanov, 2010, 58-59) این در حالی است که روس‌ها بر این عقیده‌اند که نیروهای نظامی ناتو باید خطر انتقام‌جویی

^۱ . Victor Ivanov

^۲ . Russia's Federal Drug Control Service

افرادی که مافیای مواد مخدر را در کنترل خود دارند به جان بخرند، چراکه نابودی مزارع خشخاش در درازمدت به تضعیف تروریسم خواهد انجامید.

با این شرایط به نظر می‌رسد که ایالات متحده و ناتو به منظور دستیابی به اهداف در عرصه‌های ژئوپلیتیکی از موقعیت خود در افغانستان سوء استفاده می‌کنند و با بهره‌گیری از قدرت سیاسی و نظامی برتری که در افغانستان مستقر نموده‌اند، فرصتی منحصر به فرد برای کنترل و تاثیرگذاری بر چین و روسیه، تولید کنندگان بزرگ نفت در خاورمیانه (جمهوری اسلامی ایران، عربستان سعودی و عراق) و قدرت‌های هسته‌ای (هند و پاکستان) بدست آورده و اگر لازم بدانند در کوتاه‌ترین زمان ممکن آماده عملیات نظامی خواهند بود. ایالات متحده به این بهانه که جمهوری اسلامی ایران در پی گسترش تسلیحات کشتار جمعی بوده و یا تروریست‌ها در پاکستان پنهان شده‌اند، قصد دارد نیروهای ناتو را به مدت طولانی در افغانستان حفظ نماید. بنابراین برای واشنگتن، تداوم تجارت مواد مخدر برای ادامه تنش‌های نظامی و سیاسی در افغانستان و کل منطقه آسیای مرکزی ضرورت دارد. (7: 2010, The Developing Drug)

در مجموع، حضور ناتو در افغانستان از دو جهت بر افزایش تولید مواد مخدر تاثیر داشته است، اول اینکه جنگ‌های فرسایشی را بر این کشور تحمیل کرده است و این برای طالبان، مستلزم هزینه‌های سرسام آوری است که باید این هزینه‌ها را از جایی تامین کند که تجارت مواد مخدر، پر سودترین آنها است. عامل دوم به خود ناتو باز می‌گردد که بر خلاف شعارهایی که در زمینه مبارزه با مواد مخدر سر می‌دهد از مواد مخدر به عنوان یک سلاح خاموش برای مقابله با رقبای منطقه‌ای از جمله جمهوری اسلامی ایران و روسیه استفاده می‌کند.

نگاه روسیه به مساله مواد مخدر در افغانستان

نگاه روسیه به افغانستان همچنان تحت تاثیر سندرم افغانی¹ است که علت آن شکست فاحش مداخله شوروی در این کشور طی دهه ۱۹۸۰ است. بر همین اساس نیز مقامات روسیه قصد فرستادن نیروی نظامی به افغانستان را ندارند. تهدیداتی که از جانب افغانستان متوجه روسیه است در دو موضوع خلاصه می‌شود: یکی تشدید بی‌ثباتی در سرتاسر آسیای مرکزی و دیگری قاچاق مواد مخدر. بنابراین مسکو نمی‌خواهد شاهد

¹ . Afghan Syndrome

شکست نیروهای حافظ صلح سازمان ملل در افغانستان (ایساف) و یا به عبارت بهتر، نیروهای ناتو در این کشور باشد.

در روسیه، دیدگاه گروه‌های مختلف نسبت به اهداف و نقش غربی‌ها در افغانستان و نیز واکنشی که مسکو بایستی در قبال آنها داشته باشد، متفاوت است. (8: Trenin & Malashenko, 2010) البته تا به امروز، روسیه عملاً در تمامی تصمیمات دیپلماتیک بین‌المللی در ارتباط با افغانستان شرکت گسترده‌ای داشته است. (UNSC Resolution 1386, 2001) در این راستا، مسکو اغلب از عملکرد بین‌المللی سازمان ملل در افغانستان حمایت کرده و در اجلاس سال ۲۰۰۱ بن که به موجب آن پارامترهایی جهت بازسازی ساختارهای دولتی در افغانستان پس از طالبان وضع شد، یکی از طرفین توافقنامه بود. (Agreement on Provisional, 2001)

علاوه بر این، مساله هروئین تولید شده در افغانستان به مسکو این اجازه را داده است تا وارد مناقشه‌ای جهانی در خصوص افغانستان شود. از هنگام سقوط رژیم طالبان در سال ۲۰۰۱، تولید هروئین در افغانستان به میزان قابل توجهی افزایش یافته است. نزدیکی جغرافیایی روسیه به افغانستان سبب شده که روس‌ها به صورت مصرف کننده هروئین افغانستان درآیند. تعداد معتادان به هروئین در آمریکا، هشتصد هزار نفر و در بریتانیا بین ۲۰۰ تا ۳۰۰ هزار نفر است؛ ولی شمار معتادان به مواد مخدر در روسیه هم‌اکنون به دو و نیم میلیون نفر (که نیمی از آنها معتاد به هروئین هستند) می‌رسد. (BBC, 27 Feb 2010)

شاید یکی از دلایل گستردگی اعتیاد به مصرف مواد مخدر و به ویژه هروئین در روسیه، شرایط آب و هوایی این کشور باشد. در کشوری که نیمی از سال هوا سرد و ابری است، افسردگی مشکل بزرگی است. ولی دلیل مهمتر می‌تواند این باشد که اگرچه مباحث زیادی درباره قاچاق هروئین افغانستان به اروپا می‌شود، اما کمتر کسی به سرازیر شدن هروئین افغانستان به کشورهای نزدیک به افغانستان یعنی تاجیکستان، قرقیزستان، قزاقستان و مهمتر از همه روسیه توجه دارد. از سوی دیگر، ناتو با امتناع از تخریب مزارع خشخاش افغانستان (به بهانه ترس از گرایش کشاورزان و روستاییان به نیروهای طالبان)، تولید مواد مخدر در افغانستان را تشدید بخشیده است. مسکو بر این عقیده است که بحران مواد مخدر در روسیه به علت نفوذپذیری مرزهای این کشور یا شرایط سخت مربوط به ترک اعتیاد

نیست (درمان اعتیاد از طریق تجویز متادون در روسیه غیرقانونی است)، بلکه ناشی از سیاست‌های غلط ناتو در واکنش به کشت خشخاش در افغانستان می‌باشد.

بر همین اساس ویکتور ایوانف، ناتو را به کوتاهی در جلوگیری از تولید هروئین در افغانستان متهم می‌سازد. ایوانف ضمن انتقاد از عملکرد ناتو، عقیده دارد که تامین ثبات در افغانستان بدون ریشه کن کردن خشخاش در این کشور غیرممکن است. از نظر وی وضعیت به گونه‌ای شکل گرفته که پس از سال ۲۰۰۱ حجم تولید مواد مخدر در افغانستان ۴۰ درصد افزایش یافته است در حالی که سال ۲۰۰۱ رژیم طالبان قادر شد که کشت خشخاش در افغانستان را تقریباً از بین ببرد. وی بیان داشت که نمی‌خواهد دلایل آن را تجزیه و تحلیل کند، ولی این واقعیتی است که از سوی سازمان ملل متحد تأیید می‌شود، ولی پس از این دوره، مسایل مرتبط با مبارزه با تروریسم و شورشیان تاثیرات منفی بر روند مبارزه با مواد مخدر گذاشت و با افزایش درگیری‌های نظامی، تولید مواد مخدر بیشتر شد. (UPI, 30 Mar 2010)

نماینده روسیه در ناتو نیز بارها به شدت از پیمان ناتو و ایالات متحده آمریکا به دلیل دست کشیدن از مبارزه با قاچاق مواد مخدر در افغانستان، انتقاد کرده است. به نظر وی، این سیاست موجب شده که قاچاق هروئین به روسیه افزایش یابد و امنیت ملی روسیه با خطر جدی مواجه شود. دیمیتری روگوزین^۱ مارس ۲۰۱۰ در سخنرانی خود در جمع خبرنگاران در بروکسل گفته بود که روسیه به دلیل قاچاق مواد مخدر سالانه ۳۰ هزار انسان را از دست می‌دهد و افزون بر آن، وجود میلیون‌ها معتاد در این کشور در واقع به مثابه جنگی اعلام نشده علیه روسیه است. (The Boston Globe, 12 Mar 2010) ژنرال استنلی مک کریستال^۲، فرمانده پیشین نیروهای آمریکایی و ناتو در افغانستان برای جلب افغان‌ها، سیاست جدیدی اتخاذ کرده بود که تاکنون نیز ادامه داشته است. او گفته بود که افغان‌ها می‌توانند نوع محصول کشاورزی خویش را خود تعیین کنند. سفیر روسیه در ناتو می‌گوید: این معیاری کاملاً دوگانه است، زیرا ایالات متحده آمریکا علیه کلمبیا و قاچاق مواد مخدر به جنگی آشکار روی آورده، ولی در مورد هروئینی که به روسیه از طریق افغانستان وارد می‌شود هیچگونه عکس‌العملی از خود نشان نمی‌دهد. (The Boston Globe, 12 Mar 2010) تضاد نامعقول عدم تمایل ناتو به ریشه‌کنی خشخاش در افغانستان در مقایسه با تلاش‌های موفقیت‌آمیز ایالات متحده در

^۱ . Dmitry Rogozin

^۲ . Stanley McChrystal

خصوص نابودی مزارع کوکائین در کشور کلمبیا در نوع خود جالب توجه است. در سال ۲۰۰۸، ۲۲۹/۱۳۰ هکتار زمین زیر کشت کوکائین از سوی نیروهای آمریکایی در کلمبیا تخریب شده در حالی که زمین‌های تخریب شده خشخاش در افغانستان تنها ۵/۴۸۰ هکتار بوده است. اختلاف همبستگی میان تعداد نیروهای خارجی و میزان زمین‌های تخریب شده نیز قابل توجه است: بیش از ۱۲۵/۰۰۰ سرباز برای ۵/۴۸۰ هکتار زمین تخریب شده در افغانستان و تنها ۱/۴۰۰ سرباز در قبال ۲۲۹/۱۳۰ هکتار زمین نابود شده در کلمبیا. (Ivanov, 2010, 93)

بنابراین با توجه به خطرات مستقیمی که روسیه از جانب تولید و قاچاق مواد مخدر در افغانستان احساس می‌کند و نیز مشاهده بی‌توجهی نیروهای ناتو به امر مبارزه با کشت خشخاش، مسکو اقدام به طرح برنامه‌ای مدون در این زمینه نموده است. استراتژی روسیه در خصوص مقابله با مواد مخدر در قالب برنامه رنگین کمان^۱ ۲ به منظور انهدام تولیدات مواد مخدر افغانستان طرح‌ریزی شده است. (Weitz, 2010) طبق همین طرح بود که روسیه مساله تولید مواد مخدر در افغانستان را به عنوان تهدیدی برای صلح و امنیت بین‌المللی در شورای امنیت سازمان ملل مطرح نمود. اهداف این طرح شامل تحقق برنامه توسعه اقتصادی افغانستان، ریشه‌کنی خشخاش و اعمال تحریم‌هایی از جانب سازمان ملل برای زمین‌دارانی می‌شود که از زمین خود جهت کشت خشخاش استفاده می‌کنند. تلاش برای متعهد نمودن ناتو به عنوان رهبر نیروهای حافظ صلح سازمان ملل در افغانستان نیز از دیگر اهداف این طرح است، در حالی که چندین کشور عضو ناتو با مداخله مستقیم در ریشه‌کنی کاشت خشخاش مخالف هستند.

نتیجه‌گیری

طوفانی شدید از جنایات، شورش و مواد مخدوری که افغانستان و نیز پاکستان را در بر گرفته است به سوی کشورهای همسایه و آسیای مرکزی در حرکت است. تولید مواد مخدر از زمان تجاوز آمریکا به افغانستان در سال ۲۰۰۱ تاکنون ده برابر شده و قاچاقچیان مواد مخدر، هروئین افغانستان را آزادانه به آسیای مرکزی و روسیه و از آنجا به اروپای غربی منتقل می‌کنند. مواد مخدر از این کشور به اروپا، روسیه، جمهوری اسلامی ایران، پاکستان و چین قاچاق می‌شود. قاچاق مواد مخدر غالباً با دیگر جرایم همراه است. درآمد حاصل از

^۱ . Rainbow2

تجارت مواد مخدر به گروه‌های شورشی نه تنها در افغانستان، بلکه در آسیای مرکزی نیز تزیق می‌شود. بنابراین اگر جامعه بین‌المللی به طور هماهنگ در این خصوص عمل نکند، مصرف مواد و دیگر جرایم مرتبط با آن، سرتاسر جهان را احاطه کرده، منابع انرژی را در آسیای مرکزی به مخاطره می‌اندازد و موجبات بی‌ثباتی بیشتر در قفقاز خواهد شد.

تاثیر مشترکی که از ناحیه مواد مخدر و ناامنی به وجود آمده است، باعث گردیده تا تعاملی که در سال‌های گذشته حتی غیر قابل پیش بینی بود، میان ناتو و روسیه به وجود بیاید به طوری که مقابله با مواد مخدر در افغانستان از منافع مشترک و هماهنگ ناتو و روسیه محسوب می‌شود. در صورتی که ناتو و روسیه نتوانند در این خصوص راهی را برای همکاری بیابند، نه تنها مساله مواد مخدر در افغانستان کاملاً از کنترل خارج می‌شود، بلکه همکاری ناتو با روسیه در سایر زمینه‌ها را نیز تحت تاثیر نتایج منفی خود قرار خواهد داد.

کاهش سیل مواد مخدر از افغانستان به کشورهای همسایه و از آنجا به اروپا و روسیه و جلوگیری از افزایش بی‌ثباتی در آسیای مرکزی به علت وجود مواد مخدر از اولویت‌های اساسی ناتو و روسیه می‌باشد. این اولویت نه تنها شامل نابودی مزارع خشخاش می‌شود، بلکه شامل جلوگیری از قاچاق مواد مخدر، ایجاد اشتغال به منظور جایگزینی برای کشت خشخاش، بازداشت قاچاقچیان و ایجاد نظام قضایی کارآمد در افغانستان نیز می‌شود.

اما شواهد نشان می‌دهد آنچه که امروزه به نام مبارزه با مواد مخدر با همکاری ناتو و روسیه در افغانستان انجام می‌شود، ماهیتی مقطعی دارد و تغییرات اساسی را در روابط دو طرف به وجود نخواهد آورد و این چیزی است که نیاز آن امروزه احساس می‌شود و هنوز موانع جدی به جای خود باقی مانده است.

منابع و مأخذ

۱. بوالوردی، مجید (۱۳۸۶)، "پیامدهای بحران مواد مخدر بر اقتصاد منطقه آسیای مرکزی"، فصلنامه مطالعات آسیای مرکزی و قفقاز، شماره ۶۱، بهار.

۲. عابدی، عقیقه (۱۳۸۹)، "مبانی همکاری ناتو و روسیه در مبارزه با مواد مخدر"، خبرگزاری آفتاب، ۱۰ آبان، قابل دسترس در:

<http://aftabnews.ir/vdcba5b8arhb85p.uiur.html>

3. Afghan Opium Trade (2009), "UNODC ", Available at:

http://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/Afghanistan/Afghan_Opium_Trade_2009_web.pdf

4. Afghanistan Cannabis Survey (2009), "UNODC ", Available at:

http://www.unodc.org/documents/crop-monitoring/Afghanistan/Afghanistan_Cannabis_Survey_2009.pdf

5. Afghanistan Opium Survey (2009), "UNODC ", Available at:

http://www.unodc.org/documents/crop-monitoring/Afghanistan/Afghanistan_opium_survey_2009_summary.pdf

6. Afghanistan Opium Survey (2010), "UNODC ", Available at:

http://www.unodc.org/documents/crop-monitoring/Afghanistan/Afg_opium_survey_2010_exsum_web.pdf

7. " **Agreement on Provisional Arrangements in Afghanistan Pending the Reestablishment of Permanent Government Institutions (2001)**", UNAMA, Available at: <http://unama.unmissions.org/Portals/UNAMA/Documents/Bonn-agreement.pdf>

8. BBC (27 Feb 2010), "**Russia Blames NATO for Heroin Surge from Afghanistan**", <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/8540726.stm>

9. Colombia Coca Cultivation Survey (2009), Available at: June,

http://www.unodc.org/documents/crop-monitoring/Colombia_coca_survey_For2008.pdf

10. " **Drug Use in Afghanistan (2009)** ", United Nations Office on Drugs and Crime, Vienna, Available at: <http://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/Studies/Afghan-Drug-Survey-2009-Executive-Summary-web.pdf>

11. Ivanov, V (2010), " **The Afghan Drug Trap**", CVG.

12. Larouchepac, Ivanov(23 October 2010), " **150,000 U.S./NATO Forces Target just 0.2% of Afghan Opium**", Available at:

<http://www.larouchepac.com/node/16188>

13. NATO Website (19 June 2010), "**High-Level Meeting on NATO-Russia Counter-Narcotics Training Project**", Available at:

http://www.nato.int/cps/en/natolive/news_55800.htm

-
-
14. Nopens, P. F (2010), "**Countering Afghan Narcotics: A Litmus Test for Effective NATO and Russia Cooperation?**", *Security Policy Brief* ", No 14, September.
 15. People Daily Online (1 Nov 2010)," **NATO is not Looking for Deployment of Russian Forces in Afghanistan** ", Available at: <http://english.peopledaily.com.cn/90001/90777/90851/7184122.html>
 16. Reuters (22 Mar 2010), "**Russia: NATO must Continue Afghan Poppy Eradication** ", Available at: <http://in.reuters.com/article/2010/03/22/idINIndia-47123420100322>
 17. Telegraph (31 Oct 2010)," **Hamid Karzai Criticizes Russian Drug Raid** ", Available at: <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/asia/afghanistan/8100478/Hamid-Karzai-criticises-Russian-drug-raid.html>
 18. The Boston Globe (12 Mar 2010), "**Russia Criticizes US, NATO over Afghan Drugs**", Available at: http://www.boston.com/news/world/europe/articles/2010/03/12/russia_criticizes_us_nato_over_afghan_drugs/
 19. The Developing Drug Situation in Afghanistan (2010), Paper Presented at the International Forum "**Drug Production in Afghanistan—A Challenge for the International Community**", held in Moscow on 9-10 June.
 20. Tolonews (30 Oct 2010), "**First Joint US-Russia Anti-Drug Raid in Afghanistan** ", Available at: <http://www.tolonews.com/en/afghanistan/918-first-joint-us-russia-anti-drug-raid-in-afghanistan->
 21. Trenin, D & Malashenko, A (2010), "**Afghanistan: A View from Moscow, Carnegie Endowment for International Peace**", April, Available at: http://carnegieendowment.org/files/trenin_afghan_final.pdf
 22. United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances (1988), Available at: http://www.incb.org/pdf/e/conv/1988_convention_en.pdf
 23. UNSC Resolution 1386 (2001), 20 December, Available at: http://www.nato.int/isaf/topics/mandate/unscr/resolution_1386.pdf
 24. UPI (30 Mar 2010)," **Russia's top Anti-Drug official Urged NATO to Improve its Strategy in the Fight Against the Drug Industry in Afghanistan**", Available at: http://www.upi.com/Top_News/Special/2010/03/30/Russia-wants-better-NATO-anti-drug-war/UPI-29481269975802/
 25. Weitz, R (2010), "**Russia's Dangerous Fix, Foreign Policy** ", June 21, Available at: http://afpak.foreignpolicy.com/posts/2010/06/21/russias_dangerous_fix